

Rapport från Centrum för lärande och undervisning

NR 7:2006

DESIGN FÖR DET GODA LIVET

en kurs- och projektutvärdering av en experimentellt utformad kursidé

Peter Sigrén

DESIGN FÖR DET GODA LIVET

en kurs- och projektutvärdering av en experimentellt utformad kursidé

Peter Sigrén

Utvärderingen har finansierats genom
projektet Campus Sjuhärad

FÖRORD

År 2005 var av regeringen proklamerat som designåret. Svenska statliga företag, verk, myndigheter och högskolor gavs under året samtidigt uppdrag att genomföra projekt med fokus på design. Med tanke på ämnets komplexitet å ena sidan och den allmänt ytliga tolkning som designbegreppet ofta har, föreligger ett starkt behov av förklaring. Design var ett begrepp alla talade om, men ingen visste egentligen vad det var. Den mediala bilden av design är förvirrande och tunn. En beskrivning av ämnet, dess uppgift och nytta kändes angelägen. Då vi inom Högskolan Borås har utbildning i design främst på institutionen Textilhögskolan, var det naturligt att där ta ansvar för att utveckla en kurs om design med start under designåret. Det bestämdes att kursen skulle vara bred och att den skulle vända sig till studenter främst i Sjuhäradsområdet men även till en vidare krets och då i form av distansutbildning.

Det som både distans- och s.k. campuskurs hade gemensamt var det nya temat *Design för det goda livet*. Ingen av lärarna hade tidigare erfarenhet på temat även om design som begrepp och konkret företeelse var väl kända i respektive lärares profession. Lärarna stod således inför en pedagogisk utmaning på två sätt; det nya temat samt den nya pedagogiska satsningen med webbaserade kursprogram för distansutbildning. Det blev därför naturligt att också pedagogiken, till att börja med, hade brister vilka dock korrigerades och förbättrades under kursens gång. Föreläsningarna i sal var präglade av vad som kanske skulle kunna beskrivas som en traditionell pedagogik där studenterna lär, i föreläsningsform, och med de pedagogiska hjälpmedel som lärarna valde.

Distanskursen formades av Lars G Strömberg i egenskap av kursproducent i fem webbprogram vilka följde, de för designen, fem central rubrikerna. Programmen bestod av respektive lärare, filmade i studio, samt kompletterad med en serie belysande reportage. Det filmade materialet redigerades av Filip Nilsson, CLU, Centrum för lärande och utbildning vid Högskolan Borås i samarbete med kursproducenten. Till föreläsningarna hade också distansstudenterna en noggrann utformad studiehandledning, vilken reviderades under kursens gång, samt naturligtvis kursens litteratur vilken var densamma för båda kursvarianterna.

Sammantaget kan sägas att webbproduktionen fick en annan pedagogisk utformning, mer styrd av kursproducentens intentioner i hans roll som programledare och problemkonstruktör. Kursens avsikt var att förklara området design, ge insikt i och om design, ämnets framväxt, design som samhällsbyggande funktion och hur vi alla tar del av design som konsument

av produkter och tjänster. Vi vill belysa designprocessen och dess effekter på boende, arbetsplats, skola och kommunikationer. Kursen, som inte krävde förkunskaper i designämnet, fokuserade kring fem för design centrala teman, Ekonomi, Ergonomi, Ekologi, Estetik och Etik. Avsikten var och är att fördjupa innebörden av design i vardagen och skapa förutsättning för aktiva val som designkonsumenter.

Johan Huldt
Professor
Institutionen Textilhögskolan, THS
Högskolan Borås

Lars G Strömberg
Fil. Dr/universitetslektor
Institutionen Textilhögskolan, THS
Högskolan Borås

INNEHÅLL

FÖRORD

SAMMANFATTNING	7
-----------------------------	----------

INLEDNING.....	10
-----------------------	-----------

DESIGN FÖR DET GODA LIVET - VÄRLDENS STÖRSTA KURS OM DESIGN?	10
---	----

KURSENS STRUKTUR OCH MÅL	10
--------------------------------	----

KURSENS SYFTE.....	11
--------------------	----

EKONOMI.....	11
--------------	----

ÖVRIGT.....	11
-------------	----

BAKGRUND TILL DESIGNÅRET	12
---------------------------------------	-----------

REGERINGENS SATSNING	12
----------------------------	----

UTVÄRDERINGSUPPDRAGET	12
-----------------------------	----

SYFTE	13
-------------	----

<i>Frågeställningar.....</i>	<i>13</i>
------------------------------	-----------

METOD.....	14
-------------------	-----------

DATAINSAMLING FÖR UTVÄRDERINGSUPPDRAGET	14
---	----

RESULTAT – STUDENTENKÄT	15
--------------------------------------	-----------

INLEDNING	15
-----------------	----

ALLMÄNNA FRÅGESTÄLLNINGAR	17
---------------------------------	----

<i>Teknikfrågor</i>	<i>18</i>
---------------------------	-----------

<i>Examinationsuppgift.....</i>	<i>18</i>
---------------------------------	-----------

<i>Hur servicen på kursen upplevdes.....</i>	<i>19</i>
--	-----------

<i>Tidsåtgång</i>	<i>19</i>
-------------------------	-----------

STUDENTREFLEXIONER.....	19
-------------------------	----

<i>Vad anser du varit det bästa med kursen?</i>	<i>20</i>
---	-----------

<i>Vad anser du varit det sämsta med kursen?.....</i>	<i>21</i>
---	-----------

<i>Förslag, från studenter, till förbättringar på kursen</i>	<i>23</i>
--	-----------

RESULTAT – LÄRARENKÄT.....	24
-----------------------------------	-----------

INLEDNING	24
-----------------	----

ALLMÄNNA FRÅGESTÄLLNINGAR	25
---------------------------------	----

<i>DVD-föreläsningar.....</i>	<i>25</i>
-------------------------------	-----------

<i>Studenterna.....</i>	<i>25</i>
-------------------------	-----------

<i>Stöd till lärare.....</i>	<i>26</i>
------------------------------	-----------

SLUTSATSER & REKOMMENDATIONER.....	28
---	-----------

ALLMÄNNA LÄRDOMAR OCH SLUTSATSER.....	28
---------------------------------------	----

<i>Fler avhopp från distansutbildning?</i>	<i>28</i>
--	-----------

<i>Hemmaorganisationens stöd</i>	<i>29</i>
--	-----------

<i>Flexibla styrsystem</i>	29
<i>Flexibel studietakt</i>	29
Förslag	30
<i>Teknik – pedagogik – kvalitet</i>	30
Förslag	30
PLANERING OCH FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER	31
<i>Ansvar</i>	31
<i>Teknikgenomgång</i>	31
<i>Studiehandledning</i>	31
DISKUSSIONSFORUM.....	32
<i>Deltagarens lärande</i>	33
<i>Kursledarens roll i diskussionerna</i>	33
<i>Förslag till åtgärder för diskussionsforum</i>	34
TRADITIONELLT VS DISTANS.....	36
Förslag	36
<i>Utbildning i tekniken</i>	36
Förslag	36
STREAMADE FÖRELÄSNINGAR	37
WORKSHOP FÖR HANDELDARE	37
FRAMTIDA UTVECKLING AV TEJNIKEN	38
<i>RSS-tekniken</i>	38
<i>RSS och dess användningsområde</i>	38
<i>Podcasting</i>	39
<i>Fördelar med Podcasting</i>	39
AVSLUTNINGSVIS	40
ORDLISTA	42
REFERENSER	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
BILAGOR	45
STUDENTENKÄT.....	45
LÄRARENKÄT	48

SAMMANFATTNING

Design för det goda livet - världens största kurs om design?

I regeringsförklaringen den 1 oktober 2002 aviserade regeringen att ett Designår skulle hållas under 2005. Syftet med Designåret 2005 var att i hela Sverige ytterligare öka och fördjupa kunskapen om form och design i ett samhällsperspektiv. Den 18 mars 2004 togs ett regeringsbeslut om att ge över hundra myndigheter, stiftelser och bolag en inbjudan att medverka i Designåret och genomföra designrelaterade verksamheter. Under Designåret 2005 skulle ett brett och kreativt utbud av designprojekt genomföras i hela Sverige inom sju områden:

- Arbetsliv och design
- Design som kulturellt uttryck
- Design som tillväxtfaktor
- Offentlig upphandling
- Design för alla - långsiktigt hållbar design
- Utbildning och forskning

Institutionen Textilhögskolan vid Högskolan Borås (HB) har en nationellt stark ställning inom industridesign med inriktning mot textil och mode. Institutionen planerade att under Designåret 2005 genomföra ett stort antal aktiviteter som syftade till att belysa Sjuhäradsregionens starka position inom textil och mode. I detta låg också en ambition om att på bred front verka för en ökad kunskap om design genom en s.k. ”pilotkurs” Design för det goda livet, 5 poäng.

Målsättningen var att kunna erbjuda alla intresserade en plats på kursen. En sådan satsning överensstämmer med HB: s inriktning att vara en öppen högskola som är drivande i den regionala utvecklingen. I jämförelse med andra projekt som presenterats inom ramen för Designåret på nationell nivå kan det konstateras att HB: s satsning på att spegla design ur ett folkbildningsperspektiv, i många avseende, blev en unik satsning.

Kursen var och är på 5 poäng och ges både som distans- och campuskurs. Det får till följd att även distansstudenter har en möjlighet att närvara på de öppna föreläsningarna. Kursen ger en bred orientering i ämnet men med en särskild tyngdpunkt på fem s.k. ”E” teman: Ekologi och design, Ekonomi och design, Etik och design, Estetik och design samt Ergonomi och design.

Vetenskapligt spänner begreppet design över såväl humaniora, samhällsvetenskap och naturvetenskap.

Syfte med kursen var

- att belysa designens roll och kvaliteter i samhällsbyggandet och uppmana till reflektion om design, som upplevelse, ur ett privat konsumentperspektiv,
- att skapa kritiska designkonsumenter och skapa förståelse för design som livskvalitetshöjande kraft samt designens roll i relation till demokrati, tillgänglighet och integration,
- att belysa och problematisera design för arbete, skola och hem liksom i offentliga institutioner och lokaler.

Under ht 2005 diskuterades att utföra en djupare utvärdering av kursen. Diskussionen mynnade ut i att ett utvärderingsuppdrag överlämnades, under februari 2006, till Centrum för lärande och undervisning, CLU vid HB. Uppdragsgivare var Institutionen Textilhögskolan vid HB. Utvärderingsuppdraget bestod i att, genom en mindre utvärderingsinsats, ge svar på följande frågeställningar.

- Hur ser examinationsfrekvensen ut på kursen?
- Finns det generella rekommendationer som kan ges till enskilda lärare eller kursteam för att öka genomströmningen?
- Hur studenter har upplevt kursen?
- Hur föreläsarna/lärarna upplevt kursen?
- Hur tekniken har fungerat?

Datainsamlingen, för att genomföra utvärderingen, har skett i två steg där en enkät har distribuerats till såväl deltagare (steg ett) som lärare (steg två). Det kvantitativa resultatet visar övervägande positiva omdömen av kursen medan det mer kvalitativa innehållet (öppna svarsalternativ) i enkäten visar på en hel del brister. Brister som t.ex. avsaknad av en bra studiehandledning – lärare har varit medieovana – avsaknad av kvinnliga föreläsare – föreläsare har varit dåligt förberedda.

Examinationsresultaten visar på att 251 av totalt 488 deltagare (51,4 procent) har valt att inte ta några poäng på kursen. Det kan tolkas som om att dessa studenter hoppat av utbildningen. Vi vet inte om studenterna hoppat av eller om studenterna stannat kvar utan att examineras osv. Vad vi kan se, genom uppföljningen är om studenterna inte tagit några poäng (examinerade) överhuvudtaget. En förklaring till den relativt ”låga” examinationsgra-

den (48,6 procent), kan vara att deltagarna inte har varit intresserade av de "akademiska poängen" utan mer av kursens innehåll. En rekommendation som ges i denna rapport, inför nästkommande kursstarter, är att separera de fem "E: na". Därigenom kommer troligtvis helårs prestationen att öka. Andra studier har visat på att HPR: en har ökat vid s.k. möjlighet till "del-examination" (Sigrén & Palmqvist, 2006).

Kursen har använt sig av en egenhändigt tillverkad webbsida. Den har varit lättnavigerad men saknat väsentliga delar som t.ex. möjlighet till kommunikation direkt mellan kursledare och student samt mellan studenter. Tidigare forskning visar också på vikten av att det finns möjligheter till kommunikation mellan deltagare. Här skulle man mycket väl kunna tänka sig en s.k. "Peer Review" av essäuppgifterna. Föreliggande rapport avslutas med ett större avsnitt där rekommendationer ges.

INLEDNING

Design för det goda livet – ”världens” största kurs om design?

Textilhögskolan har en nationellt stark ställning inom industridesign med inriktning mot textil och mode. Institutionen planerade att under Designåret 2005 genomföra ett stort antal aktiviteter som syftade till att belysa Sjuhäradets starka position inom textil och mode. I detta låg också en ambition om att på bred front verka för en ökad kunskap om design genom en s.k. ”pilotkurs” Design för det goda livet, 5 poäng. I Textilhögskolans planering ingick därför att skapa och genomföra en 5 poängs ”pilotkurs” – Design för det goda livet. Avsikten med denna kurs var och är att utifrån ett folkbildningsperspektiv betona vikten av design som något som inbegriper och berör alla människor i samhället. En annan avsikt var även att komma igång med denna typ av multimedial distansutbildning, som kursen representerar, vid institutionen.

Kursen var öppen för samtliga som har en grundläggande behörighet för högskolestudier. Kursen kräver således inte speciella förkunskapskrav i avseenden på konstnärlig förmåga eller yrkeserfarenhet inom området. Kursen genomfördes av framstående designers och designteoretiker. Föreläsningar varvades med egna studier och tillgång till olika distansutbildningsverktyg, allt i syftet att på bred front öppna upp utbildningen till alla grupper i samhället.

Målsättningen var att kunna erbjuda alla intresserade en plats på kursen. En sådan satsning överensstämmer med Högskolan i Borås (HB) inriktning att vara en öppen högskola som är drivande i den regionala utvecklingen. I jämförelse med andra projekt som presenterats inom ramen för Designåret på nationell nivå kan vi konstatera att HB:s satsning på att spegla design ur ett folkbildningsperspektiv, i många avseende, blev en helt unik satsning.

Kursens struktur och mål

Kursen var på 5 poäng och gavs både som distans- och campuskurs. Kursen ger en bred orientering i ämnet men med en särskild tyngdpunkt på fem teman: Ekologi och design, Ekonomi och design, Etik och design, Estetik och design samt Ergonomi och design. Vetenskapligt spänner begreppet design över såväl humaniora, samhällsvetenskap och naturvetenskap. Designkursen har som övergripande mål att ge de studerande en bred förståelse men också ett kritiskt sätt att se på begreppet design, dess betydelser och

specifika relation till kursens teman. Dessa fem E speglar vetenskapliga aspekter men kan också ses som olika sätt att förhålla sig till hur vi ser på och lever med design idag.

Kursens syfte

- att belysa designens roll och kvaliteter i samhällsbyggandet och uppmana till reflektion om design, som upplevelse, ur ett privat konsumentperspektiv,
- att skapa kritiska designkonsumenter och skapa förståelse för design som livskvalitetshöjande kraft samt designens roll i relation till demokrati, tillgänglighet och integration,
- att belysa och problematisera design för arbete, skola och hem liksom i offentliga institutioner och lokaler.

Ekonomi

Ekonomiskt är det svårt att, utan externa medel, genomföra kurser av detta slag och de ekonomiska förutsättningarna kan i sin förlängning påverka genomströmnings- och avhoppsfrekvensen, studenters upplevelser, handledning och hur mycket stödåtgärder som kan skjutas till. Denna kurs har fått extern finansiering genom Borås stad, Borås Tidning, Campus Sjuhärad, Electra, Sjuhärads kommunalförbund, Stiftelsen FöreningsSparbanken Sjuhärad, Västra Götalandsregionen samt Studio Bubblan. Högskolan Borås har naturligtvis gett intern finansiering och stöd genom medelstillelse av högskolans rektor. Den externa finansieringen har inte alltid bestått av likvida medel utan mer av annan karaktär som t.ex. annonsering, tryckkostnader, grafisk design osv.

Övrigt

Det har framkommit kritik, på ett eller annat sätt, till att det har saknats kvinnliga föreläsare. Till kursteamets försvar skall tilläggas att från början var ekonomin ansträngd och vid förfrågningar var det svårt att få fram kompetenta föreläsare såväl kvinnliga som manliga, som kunde tänka sig "föreläsa" i stort sätt gratis. Ett flertal kvinnligt kompetenta föreläsare tillfrågades men tackade nej på grund av avsaknad av den ekonomiska ersättningen för den tänkta arbetsinsatsen. När det sedan sköts till medel, som egentligen ingen hade räknat med var fem föreläsarna tillfrågade och hade tackat ja till uppdraget, utifrån de tidigare riktlinjerna som getts.

BAKGRUND TILL DESIGNÅRET

Regeringens satsning

I regeringsförklaringen den 1 oktober 2002 aviserade regeringen att ett Designår skulle hållas 2005. Syftet med Designåret 2005 var att i hela Sverige ytterligare öka och fördjupa kunskapen om form och design i ett samhällsperspektiv.

Den 18 mars 2004 togs ett regeringsbeslut om att ge över hundra myndigheter, stiftelser och bolag en inbjudan att medverka i Designåret och genomföra designrelaterade verksamheter. Samtidigt inbjöds landets kommuner, landsting, företag, föreningar och andra organisationer att delta. Målet var att så många som möjligt skulle utveckla sin användning av, intresse för och kunskap om design. Dessutom ska förståelsen för vilka målsättningar och värderingar som styr designprocesser i närings- och samhällsliv fördjupas. Under Designåret 2005 skulle ett brett och kreativt utbud av designprojekt genomföras i hela Sverige inom sju områden:

- Arbetsliv och design
- Design som kulturellt uttryck
- Design som tillväxtfaktor
- Offentlig upphandling
- Design för alla - långsiktigt hållbar design
- Utbildning och forskning

Erfarenheter som uppnås inför och under Designåret skall bidra till att ytterligare stärka designens ställning, även efter 2005. Det är även önskvärt att dessa erfarenheter bidrar till att markera områdets starka potential i samhällsutvecklingen, också i ett internationellt sammanhang.

Utvärderingsuppdraget

Under ht 2005 diskuterades att utföra en djupare utvärdering av kursen Design för det goda livet. Denna diskussion mynnade ut i att ett utvärderingsuppdrag överlämnades, under februari 2006, till Centrum för lärande och undervisning, CLU, vid HB. Uppdragsgivare var Institutionen Textilhögskolan vid HB.

Utvärderingsuppdraget bestod i att, genom en mindre utvärderingsinsats, erhålla såväl kvantitativa som kvalitativa resultat inom följande områden.

- att ta fram och redovisa statistik från kursen
- rekommendationer inför framtiden

Syfte

Syftet med utvärderingsuppdraget är: [1] att redovisa statistik rörande helårsprestationer¹ i förhållande till helårsstudieplatser²; [2] att ge rekommendationer till förbättringar i kursdesignen som då skall ligga till grund för en högre genomströmning på framtida distanskurser inom området design.

Frågeställningar

- Hur ser examinationsfrekvensen ut på kursen?
- Finns det generella rekommendationer som kan ges till enskilda lärare eller kursteam för att öka genomströmningen?
- Hur studenter har upplevt kursen?
- Hur föreläsarna/lärarna upplevt kursen?
- Hur tekniken har fungerat?

¹ HPR; helårsprestation - en student som presterar 40 poäng på ett år. Begreppet helårsprestation kan ses, mer informellt, som en ”ekonomisk genomströmning”.

² HST; helårsstudieplats - en student som registrerar sig för 40 poäng på ett år.

METOD

Datainsamling för utvärderingsuppdraget

Datainsamlingen, för att genomföra utvärderingen, har skett i två steg där en enkät har distribuerats till såväl deltagare (steg ett) som lärare (steg två), se bilaga. I enkäterna har funnits öppna svarsalternativ som då kan ses som ett mer kvalitativt inslag. Till hjälp för den kvantitativa analysen har registerutdrag från det studentadministrativa systemet (Ladok) använts. Dessa registerutdrag har skett under mars 2006.

Inget specifikt urvalsinstrument har använts, av respondenter, utan samtliga 237 studenter som examinerats på 5 poäng har haft möjlighet att svara på enkäten. Svarsfrekvensen ligger på drygt 60 procent för studenterna. Samtliga föreläsare har besvarat enkäten. I utvärderingsuppdraget låg inte att analysera anledningar till ”avhopp” därav urvalet av respondenter.

Enkäten har analyserats med hjälp av statistikprogrammet SPSS. De öppna svarsalternativen har klassificerats manuellt. När det anges på ”på denna kurs” så avses de studenter som deltagit i enkäten.

RESULTAT – STUDENTENKÄT

Inledning

Den så kallade genomströmningen är något som ständigt kommer upp till diskussion, specifikt i avseende när vi talar om distansutbildning. Med begreppet menas antalet studenter som fullföljer en kurs eller en programutbildning inom, i detta fall, högskolesystemet. Vid ett flertal av landets lärosäten ges möjlighet till att ”delexamineras” på färre poäng en kursens totala. Studenten har således en möjlighet att examineras på t.ex. delmoment i en kurs som kan ge allt från en poäng och uppåt, dock inte ett examinationsbevis. I ett sådant förfarande ökar lärosätena också sin genomströmning. I denna pilotkurs, Design för det goda livet, har endast möjlighet till examination om fem poäng funnits.

Ser vi till riket i sin helhet³ har genomströmningen, inom distansutbildning, (koordinerat genom Myndigheten för Sveriges nätuniversitet)⁴ ökat från 50 procent – 2003 till 57 procent – 2004 (Nätuniversitetet, 2005) sid. 8-9, beräknat på helårsprestationer. Designkursen har en genomströmning på 48,6 procent. 61 HST, beräknat på 488 registrerade studenter⁵.

Som framgår av grafen i figur ett befinner sig genomströmningen på en lägre nivå för designkursen, i en relativ jämförelse med NSHU. (Nätuniversitetet, 2005) och distansutbildning, inom ramen för ”Nätuniversitetskurser”⁶ vid HB.

Ser vi till Högskolan Borås, som redovisar en genomströmning för nätuniversitetskurser på 76 procent, är HPR: en för Designkursen på en betydligt lägre nivå (48,6 procent). Frågan som då kan ställas är: vad är det som bidrar till att kursen har en lägre genomströmning än andra distanskurser inom HB? Vi skall återkomma till denna intressanta frågeställning senare i rapporten.

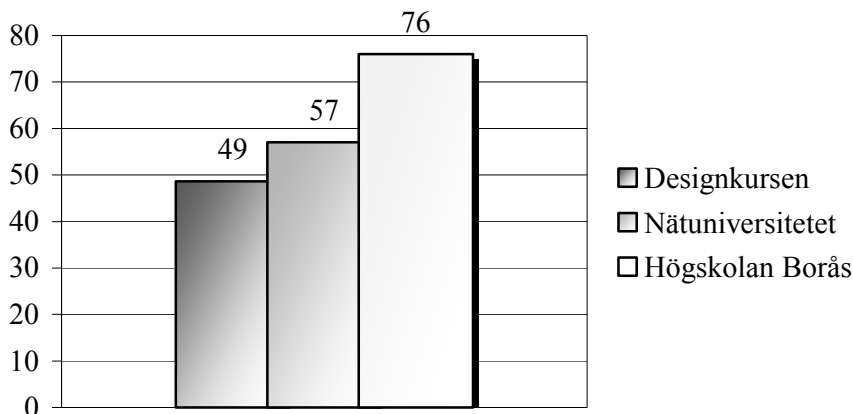
³ Avser kurser inom nätuniversitetet.

⁴ Myndigheten för Sveriges nätuniversitet har skiftat namn till Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning, NSHU.

⁵ Totalt 800 studenter deltog i kursen. En stor del av dessa (cirka 300) valde att inte registrera sig för kursen utan nöjde sig med ett ”intyg på deltagande”.

⁶ Nätuniversitetskurser avser kurser som varit delfinansierade av Myndigheten under 2002 – 2004. Myndigheten finansierade under denna tid landets lärosäten, när nya distanskurser/utbildningar togs fram.

Genomströmning - en jämförelse

Figur 1 Visar helårsprestationen (HPR) för kursen Design för det goda livet, ht 2005 jämfört med nätuniversitetskursen (2004) samt HB (2004) – Andel i procent

Totalt har 488 studenter varit registrerade på kursen. En markant övervikt av kvinnor (83 procent). 237 studenter har tagit ut en ”examen” och av dessa är 199 kvinnor (84 procent). Tabell 1 visar på åldersfördelningen och tidigare högskoleutbildning. Tabellen visar på att det är ett fåtal (17 procent) som inte studerat tidigare på universitet eller högskola. Det innebär att om det rent statistiskt föreligger lika fördelning, ang. tidigare högskoleutbildning, hos de studenter som inte tagit ut examen på kursen, är utbildningsnivån inte problemet med låg genomströmning.

Anm: I tidigare studier har vi sett en korrelation mellan lägre utbildningsnivå och examinationsresultat, (Sigrén *et al.*, 2005). De öppna frågeställningarna indikerar istället på bl.a. följande faktorer: ostrukturerat, oklarheter, svårt att få respons osv. se, sid. 19-23. Är vi då inte observanta, under kursen gång, på dessa faktorer kan det leda till att studenter ”ger upp”.

Tabell 1 Visar på ålder och utbildningsnivå – Andel i antal

Ålder	Utbildning			Totalt
	fristående kurser	program/linjer	ej studerat	
<25	17	11	4	32
26-30	14	4	2	20
31-40	18	5	6	29
41-50	12	6	7	25
51-60	15	9	4	28
>60	4	2	1	7
	80	37	24	141

Drygt 25 procent av de som svarat på enkäten har gått kursen på distans. Dessvärre är inte studenterna separerade i LADOK utdraget. Därför finns ingen möjlighet att se vilka som anmält sig som distans- respektive campusstudenter. Dessutom har en del av dessa distansstudenter ändå gått kursen så att säga on-campus. Föreläsningarna har getts såväl ”live” samt funnits inspelade på DVD samt via streaming video. Hälften av deltagarna, som inte studerat tidigare, hade inte några planer på att påbörja högskolestudier innan de hörde talas om kursen.

I enkäten ställdes ett antal allmänna frågor angående kursen. En femgradig ordinalskala har använts där svarsalternativen befann sig mellan *instämmer inte alls* till *instämmer helt*. Ett generellt medelvärde, M , för dessa nio frågeställningar, är indexerade⁷. $M = 3,51$ med en Standardavvikelse, Std , på 0,74. Inom parentes visas de enskilda medelvärdena för respektive frågeställning (kursiverat - antal svar på frågan).

Allmänna frågeställningar

1. Informationen om kursens innehåll har varit tillräcklig? ($M = 3,72$; $Std = 1,02$) – 141.
2. Kursens huvudmål har uppnåtts? ($M = 3,79$; $Std = 0,98$) – 142.
3. Arbetsinsatsen har varit relevant i förhållande till antalet kurspoäng? ($M = 3,59$; $Std = 1,19$) – 142.
4. Kursens svårighetsgrad överensstämmer med mina förväntningar? ($M = 3,53$; $Std = 1,24$) – 142.
5. Kontakten med kursledare har varit tillräcklig? ($M = 3,59$; $Std = 1,10$) – 142.
6. Jag är nöjd med kursen som helhet? ($M = 3,99$; $Std = 1,03$) – 139.
7. Kurslitteraturen som helhet var relevant i förhållande till kursens innehåll? ($M = 3,23$; $Std = 1,10$) – 140.
8. Examinationsformerna har varit relevanta i förhållande till kursens mål och innehåll? ($M = 4,02$; $Std = 0,98$) – 141.
9. Var det svårt att hitta till kursens hemsida? ($M = 2,14$; $Std = 1,34$) – 138.

⁷ Med indexering menas att samtliga nio frågor har analyserats som en frågeställning.

Resultatet för de allmänna frågeställningarna visar på en övervägande positiv inställning till kursen. Ser vi till det totala indexet för denna del av enkäten är medelvärdet drygt 3,5 och standaravvikelsen 0,74 som då innebär att svarsalternativen är relativt väl centrerade kring medelvärdet. Studenterna verkar vara mycket nöjda med kursen, $M = 3,99$ och är nöjda med de examinationsformer som förekommit, $M = 4,02$. Kursens hemsida har fungerat väl och inte uppfattats som svår, varken innehållsmässigt eller att hitta till.

Teknikfrågor

Av de 25 procenten ($N = 36$) som gått kursen på distans gav enkäten en möjlighet att svara på åtta frågeställningar rörande specifikt teknikfrågor som då knöt an till den multimediala produktion som föregått kursen. Ett indexerat medelvärde av samtliga dessa åtta frågeställningar är 3,83 med en Std om 0,90. Inom parantes redovisas de enskilda M och Std. Svarsalternativen befinner sig mellan *mindre bra* och *mycket bra*. Det har även visat sig att det ”tekniska” varit en faktor som har varit svår att hantera för en del av distansstudenterna. Kursteamet har arbetat mycket med dessa problem. Problemen har bl.a. bestått av att många studenter varit ovana att arbeta med Internet och det har således krävts mycket handledning via telefon.

10. Bildkvaliteten på DVD-skivorna har varit? ($M = 4,00$; Std = 0,91) – 18.
11. Ljudkvaliteten på DVD-skivorna har varit? ($M = 4,06$; Std = 0,94) – 18.
12. Kvaliteten på de streamade filmerna via webben? ($M = 3,68$; Std = 1,09) – 34.
13. Kursens webbsida som ett ”verktyg” för att hämta material? ($M = 3,71$; Std = 1,08) – 41.
14. Att se föreläsningar via DVD har fungerat? ($M = 3,93$; Std = 1,13) – 29.
15. Att se föreläsningar via streaming video har fungerat? ($M = 3,81$; Std = 1,28) – 43.
16. Innehåll och struktur har varit? ($M = 3,78$; Std = 0,98) – 54.
17. Föreläsarnas agerande har varit? ($M = 3,96$; Std = 0,94) – 57.

Examinationsuppgift

Examinationen bestod av att enskilt, eller i grupp utföra ett självständigt arbete med ett eller flera av de fem teman. Examinationsuppgiften kunde utformas på följande sätt:

- Ett arbete som består av en serie illustrativa bilder som du presenterar med kommentarer. Presentationen kan vara i pappersformat eller också en berättande PowerPoint presentation.
- Ett arbete som är ett videofilmreportage.
- En skriftlig essäuppgift om 4-5 sidor.

Den slutgiltiga examinationsuppgiften upplevdes inte som allt för svår. Svartalternativen befinner sig mellan *inte alls svårt* och *mycket svårt*. Eftersom en del oklarheter förelåg runt hur examinationen skulle genomföras lades en extra ”föreläsning” in där examinationsformen diskuterades i form av en paneldiskussion där föreläsarna fanns med.

18. Hur har du upplevt svårighetsgraden på den det slutliga examinationsarbetet? (M = 2,24; Std = 1,02) – 139.

Hur servicen på kursen upplevdes

19. Hur har du upplevt servicen, från högskolan, på kursen? (M = 3,65; Std = 0,95) – 138.
20. Hur har du upplevt kontakten med kursledare? (M = 3,60; Std = 1,03) – 139.

Tidsåtgång

21. Jag har under kursens gång totalt lagt ner 6-10 timmar arbete per vecka? (M = 2,26; Std = 1,30) – 134.
22. Kursens upplägg har gjort att jag själv har kunnat styra över studietiden? (M = 4,62; Std = 0,73) – 139.

Drygt 25 procent av de som svarat på frågan, om de skulle ha gått kursen om den endast getts som Campuskurs, anger nej. För övrigt skulle 95 procent rekommendera andra att gå kursen. Knappt 90 procent kan tänka sig att fortsätta studera vid HB.

Studentreflexioner

Den kvantitativa redovisningen visar på relativt positiva resultat medan den mer kvalitativa (öppna svaren) visar på en hel del negativt. Det är många studenter som svarat på de öppna svartalternativen. På frågan vad som var ”det bästa med kursen” är svarsfrekvensen 86 procent. På frågan vad som

var ”det sämsta” är svarsfrekvensen 68 procent. Drygt 50 procent har svarat på frågan vilka förbättringar som skulle kunna ske, om nu studenterna ”får” bestämma.

Här följer några ”axplock” av dessa kommentarer. Utvärderarens kommentarer och förslag på dessa öppna frågeställningar diskuteras i avsnittet *slutsatser och rekommendationer*, sidorna 28–40.

Vad anser du varit det bästa med kursen?

”Jag har fått den allmänna inblicken i vad design är.”

”Föreläsningarna har varit jättebra.”

”Att den var avsedd för alla! Roligt att få ta del av en högskolekurs i något som är långt ifrån min vardag.”

”Innehållet. Designkopplingen. Att den varit på distans. Webb föreläsningar.”

”Jag har vidgat mitt perspektiv när det gäller design och formgivning. Detta har skapat ett ännu större intresse och en väg att gå vidare inom området.”

”Intresset, studiematerialet, bra att det fanns stor bredd på examinationsuppgifterna, toppen med distans.”

”Kursen väcker många frågor – som i alla fall jag funderade på mellan föreläsningstillfällena! Roliga och intressanta föreläsningar med duktiga föreläsare.”

”Helhetsperspektivet på design. De olika E-na. Att man kunde gå på föreläsningarna under en hel vecka, fast jag läste på distans.”

”Lätt att delta när man arbetar heltid. En kurs för alla.”

”Föreläsningarna och reportagen på webben. Möjlighet att fundera själv när man skrev inlämningsuppgiften. Kul att kunna komponera text och form som man vill! Positivt att få personlig kommentar i brev från kursledare.”

”Intressanta föreläsningar. Lätta poäng.”

”Att få komma ut och träffa folk.”

”Det flexibla upplägget.”

”Den har fått mig att som konsument tänka på de olika ”e: na”. Jag har fått lära mig mer om design och även fått inblick i dess historiska utveckling. Designhistoria var bra kurslitteratur.”

”Inte alltid som förväntat, men kul ändå. Upplägget med olika dagar med möjlighet att byta.”

”Att man kunnat ta del av innehållet på Webben om man missat någon föreläsning.”

”Allt var utmärkt, finns inget att anmärka på.”

”Tiden, kursidén.”

Vad anser du varit det sämsta med kursen?

”Föreläsningarna blev ganska likartade. De olika temana kunde kanske ha profilerats mer.”

”Ljudet på filmerna försvann, ibland.”

”Ett av passen. Föreläsaren pratade en god stund om sitt privatliv som jag inte ville offra min lediga tid på. En riktigt dålig föreläsning.”

”Kursen kändes lite osammanhängande och oseriös. Jag fick inte veta om min tentauppgift var godkänd förrän långt efter omtentamesperioden var över (trots att jag lämnat in i tid för första tentaperioden) och har fortfarande inte fått mitt arbete kommenterat.”

”Dåligt förberedda och flummiga lärare.”

”Organiseringen.”

”Att hitta hemsidan.”

”Ekonomi och Design.”

”Det blev ibland lite flummigt. För att kunna tänka så fritt måste man ibland ha konkret information att utgå ifrån och relatera till.”

”Den har inte gett mig kunskap. Jag hade förväntat mig få en insikt på vad design är och vad man gör inom de olika yrkena.”

”Dålig information om examinationsarbetet på kursens hemsida.”

”Lite för mager i sitt innehåll. Själv läser jag andra kurser på Högskolan i Borås samt THS och kraven på de kurserna är mycket större än på denna. Studierna stämmer inte överens med en 5 p. kurs. Alldeles för lite i denna kurs.”

”Bristen på akademisk strukturering av den kunskap som förmodligen inte finns inom området. Tveksamt om detta är ett vetenskapsområde! (ABF-kurs?) Eller?”

”För låga krav.”

”Svårt att hitta det där konkreta som man är van vid. Det fria tankesättet har både varit det svåraste och mest inspirerande

”Vissa föreläsare var mindre inspirerande, men annars finns inget att klaga på.”

”För stora möjligheter att bara ta det lugnt rakt igenom. Mera innehåll, annars bra.”

”Att vissa avsnitt ej innehöll det som framgick av kursplanen.”

”Fick inte klart för mig vad som förväntades av mig.”

”Föreläsningssalen.”

”Lite svårnavigerad webbsida.”

”Föreläsarens kommentar till påpekandet att alla föreläsare var män: Om vi tar in kvinnor som föreläsare, så bara för att de är kvinnor säger inget om att de har rätt kompetens... brr! Vilken inställning!”

”Föreläsarna höll ej samma standard. Dåliga förberedelser.”

”Mycket svårt att få hjälp och service från högskolan. Bud om föreläsningar på DVD men fick den inte.”

”Lite dålig uppföljning på examinationsuppgiften, hade varit bra med en gemensam uppsamling på något sätt. T.ex. att få se andra arbeten.”

”Orelevanta kurslitteratur i förhållande till vad som togs upp under föreläsningarna.”

”Har totalt missat det här med streaming video. Fanns det information om det? Läste pappersversionen istället.”

”Lite för lite tid för de olika E: na. Det kunde varit två föreläsningar per E. För att få bredare kunskap om ämnet.”

”Ingenting.”

”Gruppen var för stor – diskussioner var svårt att få igång.”

”Att inte föreläsningssalar och ljud fungerade helt bra.”

”Saknar det kvinnliga inslaget ibland föreläsarna. Kontakten mellan föreläsare och skolan var i stort sätt obefintlig. Hade tänkt lära mig Power Point för att redovisa mitt arbete men det fick jag höra var urkast. Det var bara föreläsare som använde detta?!”

”Lektionerna/föreläsningarna har varit oförberedda och inte speciellt intressanta att lyssna på. Varför gick det inte att komma åt föreläsningarna på nätet, som utlovats?”

”Inget samarbete mellan föreläsarna. Samma saker på flera föreläsningar, bilder osv. saknade diskussion kring t.ex. konkreta föremål.”

”Väldigt ostrukturerat. Fick böckerna mycket senare än kursens början. Lärarna lämnade tillbaka tentorna sent och dessutom svårt att få tag på lärarna.”

Förslag, från studenter, till förbättringar på kursen

”Bra som det är.”

”Mer relevant litteratur som fördjupar. Kanske lite mer fokus på hur de olika e: na hänger ihop, snarare än att se dom som separata enheter.”

”Tydligare röd tråd mellan föreläsningarna, koppling mellan föreläsningar och kurslitteratur, någon uppgift att fundera över innan/efter varje föreläsning, respons på tentauppgiften.”

”Styr upp föreläsningarna! Fanns det något huvudmål med kursen?.”

”Tydligare examination.”

”Skapa gärna ett diskussionsforum på nätet inom kursen! Det är ensamt att vara distansstudent. Fler uppgifter för inlämning.”

”Fler föreläsningar.”

”Mer dialog med eleverna.

”Fler personer som är insatta i ämnena.”

”Möjlighet att ladda ned föreläsningar, ljudfiler för uppspelning ”off-line” eller i mp3-spelare.”

”Tydligare information.”

”Snabbare feedback, i alla fall i form av att man får veta om man är godkänd eller inte.”

”Ta in kvinnliga föreläsare också. Det är helt otroligt med 100 % män.”

”Kontaktpersoner som är möjliga att nå och som svarar på e-mail.”

”Se till att webben är uppdaterad och att allas presentationsmaterial görs tillgängligt via webben.”

RESULTAT – LÄRARENKÄT

Inledning

Lärarenkäten är något mindre omfattande. Det har varit totalt fem föreläsare på kursen, samtliga har besvarat enkäten. Vi ställde följande inledande frågeställningar.

Har du tidigare arbetat med distansutbildning?

Har du tidigare arbetat med multimedial distansutbildning?

Erfarenhet från Internet?

Erfarenhet från undervisning on-campus?

Hur många CD-föreläsningar har du medverkat i?

Har det förekommit gästföreläsare på de DVD som du har medverkat i?

Har det förekommit fysiska möten med distansstudenterna?

Hur har Webbsidan fungerat under kursens gång?

E-post från studenter: inom vilken tidsgräns har e-posten besvarats?

Tabell 2 Tabellen visar på hur föreläsarnas erfarenhet från såväl webbase-
rad- som campusundervisning var/är

Erfarenhet	Mycket	Något	Ingen
Distansutbildning	2	1	2
Multimedial distansutbildning	2	1	2
Erfarenhet från Internet	3	2	
Erfarenhet från campusundervisning	3	1	1

Samtliga föreläsare har medverkat i minst en DVD-producerad föreläsning. Dessa föreläsningar har även funnits som streaming video på hemsidan. En av föreläsarna har haft en gästföreläsare med på sin produktion. Två av föreläsarna har medverkat i fler än en DVD-produktion. Det som är något anmärkningsvärt är att en av lärarna inte har någon erfarenhet från såväl distans- som campusundervisning samt ingen erfarenhet från multimedia.

Eftersom kursen gått såväl som på distans som campus har det naturligtvis förekommit fysiska möten. Det som åsyftades med frågan var om det förekommit fysiska möten med distansstudenterna. Två av lärarna anger att de har träffat studenter som gått kursen på distans. Webbsidan upplevs som att den har fungerat väl under kursen av dem som använt den. En av föreläsarna anger att han inte varit inne på hemsidan överhuvudtaget. De två andra

har varit inne mellan någon gång i månaden till flera gånger i veckan. E-post har besvarats inom rimlig tid, max ett par dagar. En lärare har hållit sig inom 24 timmar, som brukar vara en tumregel inom distansutbildning. Samarbetet mellan lärarna på kursen har fungerat relativt bra. Samarbetet med högskolans enhet[er] för distansutbildning har fungerat bra.

Allmänna frågeställningar

I enkäten ställdes ett antal frågor angående kursen. En femgradig ordinalskala har använts där svarsalternativen befann sig mellan *instämmer inte alls* till *instämmer helt* (kursiverat - antal svar på frågan).

DVD-föreläsningar

1. Att agera framför kameran har varit enkel? (M = 3,80; Std = 1,64) – 5.
2. Kursens huvudmål har uppnåtts? (M = 3,80; Std = 1,30) – 5.
3. Arbetsinsatsen har varit relevant i förhållande till antalet kurspoäng? (M = 3,00; Std = 2,00) – 5.
4. Kursens svårighetsgrad överensstämmer med mina förväntningar? (M = 3,60; Std = 1,14) – 5.

En lärare har kommenterat ovan frågeställningar.

”Då jag haft ett produktionsansvar har jag, förutom att jag varit lärare, också regisserat föreläsningarna på DVD vilket har varit roligt men även tagit mycket stor del av arbetstiden.”

Studenterna

5. Har ställt många frågor via e-mail? (M = 1,80; Std = 1,79) – 5.
6. Har varit aktiva under kursen? (M = 2,40; Std = 1,34) – 5.
7. Har varit motiverade? (M = 3,80; Std = 0,45) – 4.
8. Har haft tillräckliga förkunskaper för att klara kursen? (M = 4,00; Std = 0,82) – 5.
9. Har haft ett stort behov av stöd från lärare? (M = 2,60; Std = 1,34) – 5.
10. Studenterna har bidragit med material som jag kan använda i min undervisning på campus? (M = 2,40; Std = 1,95) – 5.

11. Studenter har värdefulla kunskaper och erfarenheter som Högskolan kan ha nytta av? (M = 3,60; Std = 1,67) – 5.

En lärare har kommenterat ovan frågeställningar.

”Lärarstödet är viktigt och då några definitivt inte ägnat studenterna detta har jag lagt oproportionellt mycket tid för handledning och andra studerandekontakter.”

Stöd till lärare

12. Jag har fått tillräckligt pedagogiskt stöd för att genomföra kursen? (M = 3,40; Std = 1,14) – 5.
13. Jag har fått tillräckligt tekniskt stöd för att göra DVD-föreläsningar? (M = 4,80; Std = 0,44) – 5.
14. Jag har fått tillräckligt stöd av ledningen på institutionen för att genomföra kursen? (M = 4,60; Std = 0,89) – 5.
15. Kursen har gjort att jag reflekterat över mitt sätt att undervisa på campus? (M = 1,60; Std = 1,34) – 4.
16. Kursen har lett till att jag har eller kommer att pröva nya metoder i undervisningen på campus? (M = 2,00; Std = 1,22) – 5.

En lärare har kommenterat ovan frågeställningar.

”Stödet från Centrum för lärande och undervisning, CLU vid Högskolan har varit utomordentligt bra. Utan detta hade kursen inte kunnat fungera och kvalitén blivit usel. Institutionsledningen, THS, har stöttat mig praktiskt men lämnat stort utrymme för personligt ansvar. Arbetet har byggt på mina tidigare erfarenheter av DVD-produktioner och av distansutbildning.”

I enkätens avslutande två frågor har två lärare besvarat frågeställningarna.

Hade du velat göra något annorlunda i kursens upplägg och/eller i din undervisning utifrån de erfarenheter du har idag?

”Ja! Studiehandledningen måste skärpas upp. [1] Det gäller hänvisningar. [2] In-studeringsfrågorna. [3] Tätare inlämnings/examinationsfrågor. [4] En bättre utbildningsplattform, t.ex. Luvit.”

”hade gärna haft ett uppläggningsseminarium om distansutbildning innan inspelningen.”

”Min erfarenhet är främst från Bättre-kurser⁸ där jag medverkat flera gånger. DVD-föreläsningen har givits onödigt mycket fokus eftersom flera studenter har sagt att de bara kollade på föreläsningarna i början av kursen.... Därefter användes endast kurslitteraturen samt kurskompendiet.”

Vad skulle du vilja ge för råd till andra lärare som planerar distansutbildningar eller ska undervisa i distansutbildningar med ett liknande upplägg?

”Det tar mycket tid och kostnaderna blir därefter. Var noga med allt från början och se till att lärarteamet vet vad de skall göra samt också göra det som är bestämt.”

”Ta kontakt med lärare som har erfarenhet.... Avdramatisera själva inspelningsdelen...”

”Seminarium om en pedagogiskt idé innan start.”

⁸ Bättre-kurser är kurser inom ett projekt (Bättre kompetensutveckling) som pågår vid Högskolan i Borås i samarbete med andra högskolor, där multimedialt producerad distansutbildning är i fokus.

SLUTSATSER & REKOMMENDATIONER

Allmänna lärdomar och slutsatser

Fler avhopp från distansutbildning?

Examinationsresultaten visar på att 251 av totalt 488 deltagare (51,4 procent) har valt att inte ta några poäng på kursen. Det kan tolkas som om att dessa studenter hoppat av utbildningen. Vi vet inte om studenterna hoppat av eller om studenterna stannat kvar utan att examineras osv. Vad vi kan se, genom uppföljning är om studenterna inte tagit någon poäng överhuvudtaget. I en artikel rörande kurser inom det s.k. Bättre-projektet diskuterar Sigrén, (Sigrén, 2006) begreppet avhopp eller ej.

”In the first ten 5 credits courses, as have been finished, the dropout frequency approximately is 15 percent calculated to all given credits. 15 % can apprehend as a high dropout frequency but we should be consciousness that Sweden has free education for the citizens in both systems (distance and campus education). A major problem with dropout discussions is: if the participant has dropout or not?” (Sigrén a. a.)

En förklaring till den relativt ”låga” examinationsgraden (48,6 procent), kan vara att deltagarna inte har varit intresserade av de ”akademiska poängen” utan mer av kursens innehåll. En annan orsak kan vara att många av studenterna väljer att ha kursen som en merit, att man deltagit på kursen (endast kursintyg). En rekommendation kan vara, inför nästa kursstart, att separera de fem E: na till enskilda poäng och examinationer. Detta skulle på så sätt, troligtvis, öka genomströmningen på kursen. Ser vi till det tidigare nämnda Bättre konceptets kurser, så ligger helårsprestationen på drygt 70 procent. Designkursen var också av experimentell karaktär där tidigare erfarenheter fanns i begränsad omfattning.

En frågeställning som ställts i tidigare utvärderingar av distansutbildning, (Borglund, 2004; Sigrén & Borglund, 2003; Sigrén *et al.*, 2005; Sigrén & Palmqvist, 2006), är om genomströmning blir högre genom kortare kurser och om ett sådant resultat i så fall är signifikant? Ser vi till empirin så visar det sig att kursen har en relativt låg genomströmning. En bidragande orsak till detta kan vara att kursen endast examinerats på samtliga 5 poäng. I en tidigare studie (Sigrén & Palmqvist, 2006) framgick att på en kurs som endast hade möjlighet till examination på samtliga poäng var genomströmningen endast 14 procent. När vi sedan analyserade vad studenterna hade presterat på kursen visade det sig att HPR: en borde ha varit drygt 60 pro-

cent om delexamination hade genomförts på samma sätt som i de andra Bättre-kurserna.

Det har inte kunnat påvisas, vid tidigare studier, att ”kortare” kurser fått en signifikant högre genomströmning. Däremot framgår, relativt, att genomströmningen ökar något med kortare kurser. Det har även framgått, genom den nämnda studien (Sigrén & Palmqvist, 2006), att när möjlighet till del-examination ges så ökar även genomströmningen.

Hemmaorganisationens stöd

Den distansstuderande behöver ett stöd från den organisation där hon/han hör hemma. Arbetsgivare som t.ex. låter sina anställda studera på distans (kompetenshöjning) bör också inse att distansstudier tar tid och kraft (Collis & Moonen, 2001). Det har även visat sig i ett flertal studier att den viktigaste aspekten för distansstudenter är en bra feedback från den egna familjen (Asbee & Simpson, 1998). Denna aspekt ligger oftast i topp, i undersökningar, och kan anses vara helt avgörande för lyckade distansstudier.

Flexiblare styrsystem

Kursens struktur kräver att teknik, pedagogik och organisation betraktas som en helhet och därmed bör samordnas på ett effektivt sätt. Kompetensen inom dessa områden behöver inte alltid finnas inom den egna organisationen utan man bör även söka sig till externa kompetenskällor och skapa samverkande nätverk, se. t.ex. (Gustavsen & Hofmaier, 1997; Johannisson, 1996; Nilsson *et al.*, 2004; Rendahl, 1995). Vi ser också ett exempel på ett sådant nätverkssamarbete i Designkursen. Samverkan sker på så sätt att design och produktionshjälp hämtas från andra institutioner och enheter inom högskolan.

Flexibel studietakt

Ett fåtal av landets lärosäten har möjlighet till en flexibel studietakt. De vanligaste formerna för distansstudier är halvfart (50 procent) samt kvartsfart (25 procent). Ett möjligt scenario är att kurser av detta slag som ”Designkursen” representerar har möjlighet till en högre flexibilitet vid kursstart och även en viss flexibilitet i examinationsformer.

Inom distansutbildningen är de studerande betydligt äldre än studenter som bedriver en traditionell campusutbildning. För att exemplifiera detta påstående så är cirka 20 procent äldre än 34 år inom campusutbildningen

(Nätuniversitetet, 2005). Inom distansutbildningen tillhör mer än 50 procent nämnda åldersgrupp. På denna designkurs var det 64 procent av studenterna som var äldre än 31 år. Detta innebär också att andelen av studenterna inom distansutbildningen har familj, barn samt ett helt annat ekonomiskt ansvar än den vanliga ”campusstudenten”. Det innebär att en stor del av distansstudenterna förvärvsarbetar och därmed blir tidsfaktorn en avgörande faktor för hur lyckosam studenten blir i sina studier (Asbee & Simpson, 1998).

Förslag

Här bör även kursteamet anpassa innehållet på så sätt att det svarar upp mot en äldre målgrupp. Det finns alltid en viss risk att deras tidigare ”studievanor” ligger relativt långt tillbaks i tiden. Det är aldrig fel att ha ett kompendium där studieteknik är i fokus, t.ex. (Christerson, 1983).

Teknik – pedagogik – kvalitet

Ju längre tid som flyter i funderingar rörande denna typ av multimedialt producerad distansutbildning, desto klarare har det blivit att teknik och pedagogik går hand i hand och ofta flätas samman i en slags smältdegel. Detta kan göra det svårt att utesluta att prata om pedagogiken på kurserna, eftersom det handlar om hur kursledaren använder tekniken och därmed påverkar kursdeltagarnas sätt att i sin tur använda tekniken. Det är därför som det ibland har dykt upp en del pedagogiskt inriktade inslag som är viktiga för helheten i avseenden på specifikt teknikens användande och för vad som kan göras för att använda den bättre. Det finns en hel del internationell forskning kring ämnet att tillgå, t.ex. (Berge, 1995; Bonk *et al.*, 2001; Moore & Koble, 1995; Stephenson, 2001).

Tar vi ett steg ytterligare kan ett likhetstecken sättas mellan kvalitet och pedagogik. Dessa två begrepp känns i vart fall ligga nära varandra. Inom kursen upplevde en stor del av deltagarna att det fanns brister i planering, vilket kan betyda att pedagogik och metodik inte har anpassats till den teknik som har använts för kurserna (i vart fall för distansgruppen).

Förslag

Pedagogiken och metodiken bör justeras (finmotorik brukar vi tala om) något för att kursen skall fungera fullt ut.

Planering och förslag till åtgärder

Att undervisa vuxna, som går på kurs, och som samtidigt arbetar och/eller driver företag, är en utmaning. Det ställer högre krav på att kursen är planerad, att den ger den kunskap som efterfrågats och sagts i kursbeskrivningen, att hela konceptet lyser igenom med effektivitet och lyhörddhet. Viktigt är att se till att det finns klara instruktioner för hur allt skall gå till, vad som förväntas av deltagaren, redan inför det första kurstillfället.

Ansvar

Men det är naturligtvis inte bara kursutvecklare och kursansvariga som har ansvar för att kursen skall fungera på bästa sätt. Även deltagarna har ett stort ansvar när det gäller att använda de redskap som finns till hands. Om inte kursdeltagaren är aktiv, eller känner sig omotiverad, finns det alltid en risk att det blir kursens kvalitet och/eller kursledarens kompetens som kritiseras, istället för att fokusera på kursdeltagarens eget ansvar för sin inläring.

Teknikgenomgång

Erfarenhetsmässigt vet vi att den upplevda kompetensen bland kursdeltagare inte alltid stämmer med vad de egentligen kan. Finns inte en medvetenhet om detta, kan det föra med sig konsekvenser som t.ex. att kursledaren tar för givet att kursdeltagarna har angett sin påstådda kompetens. Att läraren skall behärska tekniken är egentligen en självklarhet men det har framkommit brister i lärares hantering av teknik. Noterbart och anmärkningsvärt är att en av lärarna anger att denne inte varit inne på webbsidan under kursen.

Studiehandledning

Efter vad vi har förstått så har det funnit tillgång till en studiehandledning som i vart fall täcker delar av kursen och en del av vad kursdeltagarna kan tänkas behöva. En sådan är en viktig och naturlig ingrediens i kurser som denna. Om en kurs kommer att bli lyckad eller inte finns det säkerligen ett flertal anledningar till, en är i vart fall: att en del av deltagarna läser på distans innebär också att de inte har samma möjlighet att ställa frågor och få respons på situationer som de traditionella kursdeltagare, som träffas regelbundet har.

Med en väl genomarbetad studiehandledning finns även en chans att marknadsföra kursen och locka deltagarna att engagera sig mer. Här får kursdeltagaren svar på alla frågor och de känner sig tryggare när de vet vad som förväntas, hur genomförandet ska ske samt varför. Studiehandledningen bör vara webbaserad (alltså finnas på nätet). Det gör det lättare att uppdatera denna kontinuerligt. I denna kurs får man säkerligen också ha en tryckt ”grundversion”.

Ett sätt att hålla motivationen uppe hos kursdeltagare är att redan från början dela ut en studiehandledning som är detaljerad och som täcker hela kursen. Nedan följer förslag på vad en sådan studiehandledning kan/bör innehålla, se även, www.hb.se/clu/publ.htm.

- Skriv om syftet med studiehandledningen – att den är den sammanhållande länken i kursen och skall till stor del fungera som ”handledare”
 - där kommer deltagaren att få anvisningar, tips, förklaringar, kommentarer, frågor, uppgifter, återkoppling osv.
 - studiehandledningen skall fungera som utgångspunkt för studierna
- Berätta om inlämningsuppgifter, tentamen och om vad som förväntas för att slutresultatet ska bli bra
 - eftersom deltagarna kanske inte har suttit på skolbänken (under lång tid), kan det kännas ganska konstigt för de att ta till sig en metod som kursledaren själv kan utan och innan
 - berätta även vart och hur inlämningsuppgifter skall lämnas in

Diskussionsforum

Diskussionsforum är en metod för inläring som är underskattad. Det har visat sig vara värdefullt att få respons från andra kursdeltagarna. Även om konsekvenserna av denna typ av inlärningsmetodik kanske inte märks direkt, händer det ofta att återkoppling sker till en diskussion som har förts tidigare. Ett sådant forum har saknats i designkursen, se t.ex. (Eklöf, 2005).

Eftersom det heller inte fanns möjlighet till någon elektroniskt baserad diskussion, fanns det troligen inte heller någon kunskap om hur detta sätt att kommunicera kan tillföra värden i form av både ökad kunskap, ett ”nätverkande” samt erfarenhetsutbyte (Gustavsen *et al.*, 1997; Johannisson, 1996). Detta kan i sin tur leda till en holistisk upplevelse av inläringen. Ett slags erfarenhetsutbyte mellan deltagare. Varken handledare eller kursdeltagare har fört några webbaserade diskussioner i denna Designkurs. Det får anses som relativt anmärkningsvärt att inte möjligheten funnits i och med att hög-

skolan förfogar över två utbildningsplattformar. Visserligen har det funnits problem med ”licenser” (att dessa varit maximalt utnyttjade), men hade säkerligen kunnat lösas. Det framkommer även i en av lärarnas enkätsvar att han funderar över detta. En bättre utbildningsplattform bör användas, skriver läraren.

Att ta till sig kunskaper inom andra områden är något som är viktigt för oss alla och naturligtvis även för distansstudenter. Ytterligare möjligheter öppnar sig när man plötsligt får tillgång till andras kunskaper och råd. I dag finns det diskussionsgrupper för i stort sett vartenda ämne och/eller yrke.

En nackdel med diskussioner på nätet, skulle kunna vara att det krävs ett visst självförtroende för att dela med sig av sina funderingar. Det kan finnas en rädsla för vad andra skall tycka och det kanske känns som att man inte är tillräckligt intressant eller att det finns en rädsla att få kritik för det som man har skrivit eller för att ingen skall svara alls. Samtidigt kan det vara så att skrivandet och reflekterandet leder till att idéer kommer fram som inte hade dykt upp annars. Det visade sig i studentenkäten att dessa studenter inte hade några som helst problem med att ”skriva av sig”. Responsen på de öppna frågeställningarna var både hög och välskrivna. Många funderingar runt kursen framkommer, som mycket väl hade kunnat ventileras i ett elektroniskt forum.

Deltagarens lärande

Lärande sker även bland dem som bara läser inläggen s.k. ”lurkers”. Deltagarna begränsas inte av att behöva delta samtidigt. Men det kan även vara en nackdel om man inte känner sig trygg i gruppen eller litar på tekniken. En annan fördel med ett diskussionsforum är att deltagare ges tid till att reflektera över vad som har skrivits och vad man själv kan tänkas skriva om. Genom att läsa andras inlägg gör att vi tänker, reflekterar och drar egna slutsatser vilket också naturligtvis stimulerar till inläring. Vi lär oss även att göra saker på andra sätt än innan och ”kanske” även att se sitt egen yrkesroll från ett annat perspektiv.

Kursledarens roll i diskussionerna

Kursledarens roll i ett diskussionsforum är en viktig aspekt. Denne bör vara en allkonstnär och kanske ha kunskaper och insikter som handledare för traditionella kurser inte har se t.ex. (Berge, 1995; Sigrén, 2006). Det är helt upp till kursledaren att styra upp aktiviteten på diskussionerna utan att det blir varken för lite eller för mycket av egen ”involvering”. Att vara en effektiv handledare för distansstudier kräver kunskap och insikt om ”länk-

ning” mellan personer, idéer och koncept. Handledaren skall vara flexibel, tålmodig samt guida konversationen, men inte dominera den (Bonk et al., 2001).

Det är oftast första meddelandet i en diskussion som ”sätter tonen”, deltagare bjuds in till att presentera sig själva och att svara på den inledande frågan. Detta är en rättfram process och samtidigt viktigt att få rätt balans mellan introduktion och akademisk input. Det är även värdefullt att göra en kort introduktion om sig själv, som kursledare, när man ber deltagarna att göra likadant. För att hålla motivationen, till att föra diskussionerna på nättet uppe, måste handledaren vara alert på de latenta bidrag till diskussionen som finns i vart fall i några av dessa meddelanden.

Den relevanta tekniken kallas för ”weaving”, en svår uppgift som innebär att handledaren bollar med ett antal bidrag från deltagares inlägg till ett inlägg som leder diskussionen vidare. På detta sätt erbjuder detta elektroniska medium en möjlighet att följa upp deltagarnas bidrag och bygga upp deras förtroende genom att utveckla deras idéer. Deltagare gör bra ifrån sig när de blir uppmuntrade att dela med sig av det som de har lärt sig med gruppen. Naturligtvis kan diskussionen utvecklas på ett oväntat sätt och det är det som gör det så attraktivt. Det vilar dock på handledaren att knyta an till den ”röda tråden” så att inte diskussionen försvinner ut i intet.

När diskussionerna har inletts i en kurs, bör allt som har med planering och utläggning av material vara avklarade och fokus bör från och med nu ligga på kommunikation och av hur deltagarnas inläring sker under diskussionernas gång.

Men det är inte alltid att ”resultatet” i forumet blir lyckat. Det beror faktiskt även på vilka deltagare som finns med. Har man otur kan det finnas deltagare som inte ger någonting, men om deltagarna är normalt intresserade ligger det på handledaren att veta när de skall gå in i diskussion. Om diskussionerna inte håller den röda tråden, är det återigen handledaren som på ett lämpligt sätt måste ta tillbaka fokus. Om det finns deltagare som inte deltar aktivt ligger det på handledaren att entusiasmera till ett deltagande som kan kännas bra för deltagaren. Att använda sig av deltagarnas svar för att leda diskussionerna framåt med nya inlägg är också en handledares uppgift.

Förslag till åtgärder för diskussionsforum

Det är viktigt att det finns en handledare eller någon kunnig person inom området, som tar tag i diskussionen och är ”lagom” aktiv, en s.k. moderator (Salmon, 2001).

- Inled det hela med en inledande genomgång i seminarieform, om vad ett diskussionsforum är, vad det används till och vad det kan leda till för den enskilde
 - mycket viktigt är att även tala om fördelarna med ett sådant arrangemang
- Deltagaren skriver när han eller hon vill eftersom tid och rum inte är avgörande
- Goda idéer utbyts, det minskar eventuell isolering och man lär sig förstå att andra delar samma erfarenheter och bekymmer
 - det kan ge både emotionellt och professionellt stöd
 - deltagaren lär sig att tänka kritiskt, se problem från en annan synvinkel, löser problem, ökar förmågan att lära från andra, utvecklar sin intellektuella förmåga och sin kompetens, skapar en djupare mening till sitt yrke
 - problemlösandet gör att deltagaren lär sig att knyta an till det hon eller han läser i förhållande till sin egen vardag
 - deltagaren lär sig att vara rak, koncis
- Inbjudna experter kan ge råd som deltagaren inte hade fått annars
- Ett obligatoriskt inlägg med ett eller två inlägg per vecka bör finnas, där man anmodas att delge sina egna tankar och erfarenheter i ämnet som är aktuellt för veckan
 - troligtvis finns det en stor erfarenhet från alla deltagare som kan bistå med kunskaper
- Rekommendera att inloggning sker en gång om dagen för att hålla sig uppdaterad på inläggen (möjlighet till att nya inlägg flaggas med ett e-postmeddelande automatiskt vore önskvärt)
 - handledaren behöver dock inte svara med en gång för att denne har läst ett inlägg
 - även inläggen ger inlärning i sig. Det är inte alltid som inlärning sker just när handledaren svarar
 - att vara lagom innebär att i början vara ganska aktiv som handledare men att denne så småningom intar en mer avvakande roll och griper in när takten avtar
 - handledaren måste även vara uppmärksam på om någon inte hänger med och verkar ha det extra svårt
 - dessutom måste man dämpa de som är alltför ”pratsamma” och se till att det finns en struktur i diskussionen
 - peer review av skriftlig inlämnings/examinationsuppgift

Traditionellt vs distans

Det finns tre viktiga punkter när det gäller att översätta en kurs som har fungerat bra i en traditionell undervisningssituation till att bli en distanskurs med hjälp av DVD-föreläsningar. Det första är att se över informationskvaliteten som skiljer sig något jämfört med ett traditionellt upplägg. Designteamet måste tänka i nya banor och anpassa materialet till den nya situationen. Det är viktigt att tänka på att det tar tid och kraft till planeringen (Daniel, 1996). Det är svårt att gå genvägar för att uppnå ett bra resultat t.ex. att inte avsätta tillräckligt med tid. Kvaliteten på distanskurser är avhängig på att kursledaren har avsatt tillräckligt med tid redan innan kursen startar (Bowden & Marton, 1998; Race, 1994). Inställningen till mediet är också en avgörande faktor. Tror man på idén osv.

Förslag

Om förberedelserna inte har varit tillräckliga har det oftast blivit tekniken som har fått stå för de ”kausala bortförklaringarna” när det egentligen handlar om planering och anpassning. Det som bör göras är att utveckla och implementera ett system som gör att deltagarna kan arbeta tillsammans i grupper, att utveckla förmågan till kritiskt tänkande, att praktisera komplicerad problemlösning, att deltagarna utvecklas till att bli självgående i ett livslångt lärande och att lära sig hantera effektiva kommunikationsvägar (Dillemans, 1998; Söderlund, 2000).

Utbildning i tekniken

Det kanske inte är tekniken det beror på när det blir ”fel” utan på bristfälliga instruktioner som då i sin tur har försvårat hanteringen av tekniken. Att teknik och pedagogik blandas ihop är uppenbart här. Om kursledarna varit helt säkra på tekniken, när den använts, hade inte heller deltagaren upplevt en frustration vid några specifika tillfällen på kursen. En annan anledning till att tekniken kanske inte uppskattas, är att kursledaren inte har den speciella pedagogiska förmåga som krävs för att det skall bli riktigt bra. En handledare som länge har undervisat på traditionellt sätt kanske upplever distansutbildning som svårt och besvärligt. Detta syns genast och får till följd att även kursdeltagarna blir osäkra.

Förslag

Välj med andra ord handledare med största omsorg. Kursdeltagare väljer vi inte själva. Den ena faktorn går alltså att påverka.

Streamade föreläsningar

Att föreläsningarna låg ute på hemsidan var ett bra initiativ. Deltagaren blir på så sätt inte bunden av att se föreläsningen vid en viss tid, eller att behöva åka någonstans för att se föreläsningen. Finns det en snabb Internet-uppkoppling tillgänglig kan deltagarna se föreläsningen oberoende av tid och rum. Föreläsningarna har även kunnat köpas via en DVD-skiva.

Pedagogiken i avseende på de inspelade DVD-föreläsningarna kan bli bättre och det är nog alla införstådda med. Det tar tid att bli ”medievan”. Det är annorlunda att sitta och prata med en kamera istället för ”ansikten”, uttrycker en del av lärarna.

Workshop för handledare

Vid några högskolor har man använt sig av en åtta timmars workshop, fördelat på två dagar, för dem som är intresserade av att lära sig hålla föreläsningar med multimediateknik. Att undervisa via en ”kamera” är inte gjort för alla, och bör aldrig påtvingas någon. Om kursledaren inte känner sig bekväm med tekniken så gör sannolikt inte heller kursdeltagaren det. Det är ett känt fenomen att studenter checkar av vad handledaren egentligen kan om tekniken. Det märks relativt snabbt om osäkerhet finns inom framförallt det ”tekniska” inom kursen (Lindström, 2006). Att workshop kan behövas får dessa två citat, nedan, exemplifiera. Ett citat hänför bl.a. till examinationsformen.

Examinationen bestod av att enskilt, eller i grupp utföra ett självständigt arbete med ett eller flera av de fem teman. Examinationsuppgiften kunde bl.a. utformas på följande sätt.

Ett arbete som består av en serie illustrativa bilder som du presenterar med kommentarer. Presentationen kan vara i pappersformat eller också en berättande PowerPoint presentation.

”Saknar det kvinnliga inslaget ibland föreläsarna. Kontakten mellan föreläsare och skolan var i stort sätt obefintlig. Hade tänkt lära mig PowerPoint för att redovisa mitt arbete men det fick jag höra var urkast. Det var bara föreläsare som använde detta?!”

Ett annat citat som får anses som anmärkningsvärt i vart fall ur ett feministiskt perspektiv.

”Föreläsarens kommentar till påpekandet att alla föreläsare var män: Om vi tar in kvinnor som föreläsare, så bara för att de är kvinnor säger inget om att de har rätt kompetens... brr! Vilken inställning!”

Framtida utveckling av tekniken

Ett sätt att modernisera hanteringen av teknologin i Designkursen, skulle kunna vara att använda sig av den redan nämnda RSS-tekniken och av Podcasting. Det är tämligen nya företeelser på nätet och används mest för att få webbaserade ljudfiler skickade till sig med automatik i Mp3-format. Från början är det en teknik som gör att man kan prenumerera på en text-massa, men nu finns det flera tillämpningar som bör kunna utnyttjas. Eftersom detta är en så pass ny teknik finns ingen empiri att tillgå för att framförallt se hur lärandet utvecklas.

RSS-tekniken

Om kursdeltagarna har en läsare på sin dator, kommer den att regelbundet kontrollera en speciell webbplats. Detta leder till att deltagaren skulle kunna få ett meddelande om att nytt material finns att tillgå, ungefär som när man får e-post. Från utbildningsportalens sida behöver det skapas en RSS-fil, som kan skapas automatiskt med speciell programvara. Detta är i alla fall något som bör kunna ge kurserna en ”touch” av att man ligger i framkant även när det gäller tekniken, vilket även skulle underlätta för deltagarna att delta i kursen. Det innebär en effektivare hantering av tillgången till kursmaterialet.

RSS och dess användningsområde

På webbplatsen Wikipedia – den fria encyklopedin, skrivs så här om den teknik som har kommit för att stanna: RSS är en samling XML-baserade filformat som används för att syndikera webbinnehåll och används av bland annat nyhetssidor och webblogger. RSS kan stå för en av tre standarder:

- Rich Site Summary (RSS 0.9x)
- RDF Site Summary (RSS 0.9 och 1.0)
- Really Simple Syndication (RSS 2.x)

RSS används för att tillhandahålla förkortningar av eller det fullständiga innehållet i en webbaserad text tillsammans med en länk till den fullständiga versionen på webben. Det kallas för en syndikering. Informationen presenteras som en XML-fil, som kan kallas för RSS-flöde (RSS feed, RSS Stream osv).

Det var under 2005 som användandet av RSS-filerna började öka markant, då många av de större nyhetsorganisationerna började tillhandahålla sina nyheter som RSS efter att webblogger och tekniskt orienterade webbplatser

hade använt sig av tekniken i flera år. Nu har de flesta av nyhetssajterna någon form av syndikering av sina nyheter, vilket innebär att webbplatsen inte längre behöver besökas för att kunna ta del av nyheterna.

Men för att kunna ta del av dessa RSS-flöden måste man använda sig av särskilda program som installeras på datorn. Det finns även de som är webbaserade. Dessa program kallas för nyhetsaggregatorer (eller engelskans *feed readers* eller *aggregators*). Programmen kontrollerar automatiskt de RSS-flöden som man prenumererar på och presenterar nya inlägg på ett överskådligt sätt. Användaren behöver då inte aktivt söka upp webbplatser för att få uppdaterad information.

RSS används flitigt för webblogger för att dela med sig av inlägg och kommentarer. På senare tid har tekniken även börjat användas för att bifoga multimediefiler till RSS-flöden, t.ex. Podcasting.

Podcasting

Ordet Podcasting är en sammansättning av två ord: *iPod* och *broadcasting*. iPod är en digital musikspelare från Apple och broadcasting betyder sändning. Så Podcasting betyder alltså att det går att ladda ner digitala program, och sedan prenumerera på de med hjälp av en RSS-spelare (Really Simple Syndication). Dessa program kan sedan avlyssnas på via ett antal olika utrustningar, som t ex en vanlig dator, en iPod eller en Mp3-spelare.

De Mp3-filer som skapas är ganska lätta att skapa och kräver inte någon dyr utrustning, vilket gör att ”vem som helst” kan spela in ett program utan en allt för stor investering i tid eller pengar. Dessutom ”omvandlas” den RSS-teknologi, som laddar ner nya bloggar, automatiskt till en aggregator. Läsaren behöver då inte besöka varje individuell webbplats utan [Mp3] ljudfiler laddas ner automatiskt (när man har prenumererat på en webbfed). Sedan kan podcastsändningen höras på en dator, eller laddas ner på en portabel ljud/Mp3spelare eller till en mobiltelefon som kan avkoda ljudfiler.

Genom att använda denna teknik kan kostnader elimineras för att bränna och distribuera cd-skivor. Nu kan ljudprogrammen istället föras över till en Mp3-spelare.

Fördelar med Podcasting

Metoden är asynkron och mobil – man kan nå människor där de är. Det är en kostnadseffektiv kanal rätt ”in i örat”. Och eftersom bandbredden hela

tiden byggs ut och priset på Mp3-spelare sjunker, kommer möjligheterna för denna nya teknik att bli tämligen gränslös.

Att lägga ut Mp3-filer på ett företags Intranät eller på en utbildningsportal är ett sätt att nå ut med information på ett smidigt sätt. Ett sätt att hinna med att lyssna på föreläsningar kan vara att lyssna medan man gör något annat.

Avslutningsvis

...är det viktigt att beakta studenternas kommentarer och göra ett försök att förbättra de mindre bra saker som framkommit och göra de bra sakerna, ännu bättre. Genomströmning bör kunna ökas genom att förändra kursens design efter de förslag som föreligger i rapporten. Det finns naturligtvis orsaker till att det läggs en så pass stor vikt och textmassa kring begreppet diskussionsforum. Det finns en mängd forskning som faktiskt visar på att studenter lär bättre, såväl på distans men även on-campus, genom att få tillgång till ett sådant elektroniskt forum (Björck, 2004). Vad det egentligen handlar om är att finna en bra balans, i ett sådant forum, mellan hur dialogen sker och hur strukturen ser ut, allt i förhållande till vilket utfall vi önskar i studentens lärande. Engagerade lärare är en bra ingrediens, av flera, i ett recept på hur en kurs blir lyckad. Som helhet anser jag som utvärderare att kursen, trots en del kritik, ändå varit ett bra pilotprojekt för Institutionen Textilhögskolan vid Högskolan Borås. Dessutom har faktiskt kursen genererat fler kurser, på temat design, som är under utveckling.

Ett av kursens syften var bl.a.

- att skapa kritiska designkonsumenter och skapa förståelse för design som livskvalitetshöjande kraft samt designens roll i relation till demokrati, tillgänglighet och integration.

Ett citat som knyts an mot syftet ovan får avsluta rapporten, (anm: min kursivering).

”Den [*kursen*] har fått mig att som konsument tänka på de olika ”e: na”. Jag har fått lära mig mer om design och även fått inblick i dess historiska utveckling. Designhistoria var bra kurslitteratur.”

Som alltid är det svårt att sätta punkt, när ett slut närmar sig, men nu är det gjort och därmed överlämnas rapporten till uppdragsgivaren, Institutionen Textilhögskolan vid Högskolan Borås, och uppdraget får därmed anses vara slutfört.

Borås den 1 juni 2006

Centrum för lärande och undervisning, CLU, Högskolan Borås

Peter Sigrén

ORDLISTA

Aggregator	Programvara som samlar ihop syndikerat webbinnehåll.
Blogg	En typ av dagbok på nätet där läsare har möjlighet att kommentera det som skrivs. De nyaste inläggen visas längst upp i listan.
iPod	Bärbar MP3-spelare som tillverkas av företaget Apple. Den har antingen hårddisk eller ett s.k. flashminne.
Podcasting	En metod för att publicera ljudfiler via Internet. Podsändningar skiljer sig från andra sätt att tillhandahålla ljudfiler genom att RSS-flöden används för ändamålet. Därmed laddas filerna ner automatiskt när ett nytt avsnitt publiceras.
RSS	RSS är en samling XML-baserade filformat som används för att syndikera webbinnehåll och används av bland annat nyhetssidor och bloggar. RSS används för att tillhandahålla förkortningar av eller det fullständiga innehållet i en webbaserad text tillsammans med en länk till den fullständiga versionen på webben (syndikering).
Syndikering	Gör så att material blir tillgängligt för flera tidningar eller stationer samtidigt.
Webbfeed	Ett XML-baserat dokument som består av summerat innehåll från bloggar eller nyheter, med länkar till fullständiga versioner.
XML	Ett markeringsspråk för att skapa dokument för speciella syften och som kan beskriva många olika typer av data. Meningen är att man ska kunna dela informationen via olika system via Internet.

REFERENSER

- Asbee, S., & Simpson, O. (1998). Partners, families and friends. *Open Learning*, 13(3), 56-ff.
- Berge, Z. L. (1995). The Role of the Online Instructor/Facilitator. *Educational Technology*, 15(1), 22-30.
- Björck, U. (2004). *Distributed Problem-Based Learning: Studies of a Pedagogical Model in Practice*. Göteborg university, Gothenburg.
- Bonk, C. J., Kirkley, J. R., Hara, N., & Dennen, N. (2001). Finding the instructor in post-secondary online learning: Pedagogical, social, managerial, and technological locations. In J. Stephenson (Ed.), *Teaching and learning online: Pedagogies for new technologies* (pp. 76-97). London: Kogan Page.
- Borglund, L. (2004). *Bättre produktion - utvärdering av en flexibel utbildning* (No. 3, Skrift). Högskolan i Borås: Centrum för lärande och undervisning.
- Bowden, J., & Marton, F. (1998). *The university of learning: beyond quality and competence in higher education*. London: Kogan Page.
- Christerson, R. (1983). *Studieteknik*. Solna: Esselte studium.
- Collis, B., & Moonen, J. (2001). *Flexible learning in a digital world: experiences and expectations*. London: Kogan Page.
- Daniel, J. (1996). *The mega-universities and knowledge media: technology strategies for higher education*. London: Kogan Page.
- Dillemans, R. (1998). *New technologies for learning: contribution of ICT to innovation in education*. Leuven: Leuven University Press.
- Eklöf, A. (2005). *Diskussionsforum i en lärplattform - ett socialt och kunskapsmässigt stöd för distansstudenter* (No. 6, report): Högskolan i Borås: Centrum för lärande och undervisning.
- Gustavsen, B., & Hofmaier, B. (1997). *Nätverk som utvecklingsstrategi*. Stockholm: SNS Förlag.
- Gustavsen, B., Hofmaier, B., & Studieförbundet Näringsliv och samhälle. (1997). *Nätverk som utvecklingsstrategi* (1. uppl. ed.). Stockholm: SNS (Studieförb. Näringsliv och samhälle).
- Johannisson, B. (1996). Personliga nätverk som kraftkälla i företagandet. In L. Lindmark (Ed.), *Företag, Företagare, Företagsamhet*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindström, K. (2006, 2006-01-10). Lärare får kritik av distansstudenter. *ComputerSweden*.

- Moore, M. G., & Koble, M. A. (1995). *Video-based telecommunications in distance education*. University Park, Pa.: American Center for the Study of Distance Education.
- Nilsson, T., Fackets roll i lokalt utvecklingsarbete (projekt), & Arbetslivsinstitutet. (2004). *Arrangerade nätverk för kompetensutveckling: fackets roll i lokalt utvecklingsarbete*. Stockholm, Katrineholm: Arbetslivsinstitutet: Hellman distributör.
- Nätuniversitetet. (2005). *Våra nyckeltal 2002-2005*. Härnösand: Myndigheten för Sveriges nätuniversitet.
- Race, P. (1994). *The open learning handbook: promoting quality in designing and delivering flexible learning*. London; East Brunswick, N.J.: Kogan Page: Nichols Pub.
- Rendahl. (1995). *Att leda och förändra morgondagens arbete*. Stockholm: VIS Strategi AB.
- Salmon, G. (2001). *E-moderating: the key to teaching and learning online*. London; Sterling, VA: Kogan Page.
- Sigrén, P. (2006). *Artifacts of technology in multimedia produced distance courses*. Paper presented at the International Conference on Technology Learning & Training, Berlin, p.p. 410-413.
- Sigrén, P., & Borglund, L. (2003). *Utvärdering av en distanskurs vid Högskolan i Borås* (No. 4, Report). Högskolan i Borås: Centrum för lärande och undervisning.
- Sigrén, P., Carlsson, G., Hattinger, M., & Södermyr, A. (2005). *Samverkan för en bättre kompetensutveckling: En kvalitativ utvärdering av flexibla arbetsformer mellan Näringsliv - Lärcentrum - Högskolan*. (No. 1, Report). Borås: Västra Götalands Högskolor.
- Sigrén, P., & Palmqvist, A. (2006). *Samverkan för en bättre kompetensutveckling: Genomströmning, avhopp och rekommendationer* (No. 2, Report). Borås: Västra Götalands Högskolor.
- Stephenson, J. (2001). *Teaching & learning online: new pedagogies for new technologies*. London: Kogan Page.
- Söderlund, A. (2000). *Perspektiv på lärande oberoende av tid och plats*.

BILAGOR

Studentenkät

Kursutvärderingar är ett av de viktigaste instrumenten för att förbättra högskolans kurser. Det är därför viktigt att Du medverkar i denna kursvärdering genom att besvara följande frågeställningar och sända dem åter i det medföljande kuvertet. Alla dina svar kommer att behandlas konfidentiellt.

Ålder: < 25 26-30 31-40 41-50 51-60 >60

Kön: man kvinna

Vilket år avslutade du din senaste utbildning t.ex. grundskola, gymnasium, högskola eller någon annan typ av utbildning?

Tidigare erfarenhet från högskolestudier:

fristående kurser program/linjer ej studerat på högskola

Om du inte har studerat på högskola tidigare, hade du planer på att göra detta innan du hörde talas om Design för det goda livet?

Ja Nej

Har du gått kursen som distansstudent?

Ja Nej

Nu följer ett antal frågor som är uppdelade i olika delar. Markera den ruta som bäst stämmer överens med din uppfattning!

<i>Allmänt</i>	instämmer				
	inte alls				helt
	1	2	3	4	5
1. Informationen om kursens innehåll har varit tillräcklig	☐	☐	☐	☐	☐
2. Kursens huvudmål har uppnåtts	☐	☐	☐	☐	☐
3. Arbetsinsatsen har varit relevant i förhållande till antalet kurspoäng	☐	☐	☐	☐	☐
4. Kursens svårighetsgrad överensstämmer med mina förväntningar	☐	☐	☐	☐	☐
5. Kontakten med kursledare har varit tillräcklig	☐	☐	☐	☐	☐
6. Jag är nöjd med kursen som helhet	☐	☐	☐	☐	☐
7. Kurslitteraturen som helhet var relevant i förhållande till kursens innehåll	☐	☐	☐	☐	☐

8. Examinationsformerna har varit relevanta i förhållande till kursens mål och innehåll
9. Var det svårt att hitta till kursens hemsida?

Teknik – Avser endast er som läst kursen på distans

	mindre bra					mycket bra
	1	2	3	4	5	
10. Bildkvaliteten på DVD-skivorna har varit	☐	☐	☐	☐	☐	
11. Ljudkvaliteten på DVD-skivorna har varit	☐	☐	☐	☐	☐	
12. Kvaliteten på de streamade filmerna via webben	☐	☐	☐	☐	☐	
13. Kursens webbsida som ett ”verktyg” för att hämta information och dokumentation har varit	☐	☐	☐	☐	☐	

DVD-föreläsningar & streaming video

	mindre bra					mycket bra
	1	2	3	4	5	
14. Att se föreläsningar via DVD har fungerat	☐	☐	☐	☐	☐	
15. Att se föreläsningar via streaming video har fungerat	☐	☐	☐	☐	☐	
16. Innehåll och struktur har varit	☐	☐	☐	☐	☐	
17. Föreläsarnas agerande har varit	☐	☐	☐	☐	☐	

Inlämnings- och/eller övningsuppgifter

	inte alls svårt					mycket svårt
18. Hur har du upplevt svårighetsgraden på den slutliga examinationsarbetet?	☐	☐	☐	☐	☐	
-
	mindre bra					mycket bra
	1	2	3	4	5	
19. Hur har du upplevt servicen, från högskolan, på kursen?	☐	☐	☐	☐	☐	
20. Hur har du upplevt kontakten med kursledare?	☐	☐	☐	☐	☐	

	instämmer				
<i>Tid</i>	inte alls				helt
	1	2	3	4	5
21. Jag har under kursens gång totalt lagt ner 6-10 timmar arbete per vecka	☐	☐	☐	☐	☐
22. Kursens upplägg har gjort att jag själv har kunnat styra över studietiden	☐	☐	☐	☐	☐

Avser endast distansstudenter

23. Skulle du ha gått kursen om den enbart genomförts som en Campuskurs på Högskolan i Borås?

ja nej

Och så några avslutande frågor:

24. Skulle du rekommendera någon annan att gå kursen? ja nej

25. Tänker du fortsätta att studera vid Högskolan? ja nej

Vad anser Du har varit det bästa med kursen?

Vad anser Du har varit det sämsta med kursen?

Förslag till förbättringar:

Om vi behöver komplettera någon fråga, kan du då tänka dig att ställa upp i en telefonintervju?

ja nej

Om ja: ange namn, e-postadress och telefonnummer.

Tack för Dina svar!

Lärarenkät

Jag håller på med en utvärdering av projektet Design för det goda livet, för Larsh Erikssons räkning. Textilhögskolan har erhållit externa medel till att genomföra denna utvärdering. Vi utför såväl en studentenkät som en lärarenkät. Det vore önskvärt att Du svarar så utförligt som möjligt på denna lärarenkät. När Du är klar kan du sända den åter i det medföljande kuvertet.

Tack på förhand

Peter Sigrén

Först några frågor kring din medverkan i kursen. Kryssa i det alternativ som bäst motsvarar din uppfattning.

	inte alls			mycket	
Har du tidigare arbetat med distansutbildning?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du tidigare arbetat med multimedial distansutb?	☐	☐	☐	☐	☐
Erfarenhet från Internet?	☐	☐	☐	☐	☐
Erfarenhet från undervisning on-campus?	☐	☐	☐	☐	☐
Hur många CD-föreläsningar har du medverkat i?	☐ 1	☐ >2			
Har det förekommit gästföreläsare på de DVD som du har medverkat i?	☐ Ja		☐ Nej		
Har det förekommit fysiska möten med distansstudenterna?	☐ Ja		☐ Nej		
Hur har Webbsiten fungerat under kursens gång?	dåligt				mycket bra
	☐	☐	☐	☐	☐
E-post från studenter, besvarat	☐ <24 tim	☐ <48	☐ >48		

Kryssa i det alternativ som bäst motsvarar hur ofta du har gjort följande:

Hur ofta har du:

1. varit inloggad på webbsidan under kursens gång?

aldrig	☐
någon enstaka gång	☐
någon gång i månaden	☐
någon gång i veckan	☐
flera gånger i veckan	☐
dagligen	☐

2. lagt ut material och information på webben?

- aldrig
- någon enstaka gång
- någon gång i månaden
- någon gång i veckan
- flera gånger i veckan
- dagligen

3. svarat på frågor via e-post från studenter?

- aldrig
- någon enstaka gång
- någon gång i månaden
- någon gång i veckan
- flera gånger i veckan
- dagligen

På följande frågor markerar du den ruta som bäst motsvarar din uppfattning på skalan.

Samarbete

	mycket dåligt				mycket bra
	1	2	3	4	5
4. Samarbetet mellan lärarna i kursen har fungerat	☐	☐	☐	☐	☐
5. Samarbetet med Högskolans enheter för kursdesignen, har fungerat	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

Nu följer ett antal påståenden och några öppna frågor. Markera den ruta som bäst överensstämmer med din uppfattning.

DVD-föreläsningar

	Instämmer				
	inte alls				helt
6. Att agera framför kameran har varit enkelt	☐	☐	☐	☐	☐
7. Att gör innehåll och struktur för DVD-föreläsningarna har varit tidskrävande	☐	☐	☐	☐	☐
8. Jag har förberett mig mer inför DVD-föreläsningarna än inför "live-föreläsningar"	☐	☐	☐	☐	☐
9. Jag har anpassat mina föreläsningar efter studenternas förkunskaper	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer:

Studenterna

	Instämmer				
	inte alls				helt
10. har ställt många frågor via e-mail	☐	☐	☐	☐	☐
11. har varit aktiva under kursen	☐	☐	☐	☐	☐
12. har varit motiverade	☐	☐	☐	☐	☐
13. har haft tillräckliga förkunskaper för att klara kursen	☐	☐	☐	☐	☐
14. har haft ett stort behov av stöd från lärare	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer

Stöd till lärare

	Instämmer				
	inte alls				helt
15. Jag har fått tillräckligt pedagogiskt stöd för att genomföra kursen	☐	☐	☐	☐	☐
16. Jag har fått tillräckligt tekniskt stöd för att göra DVD-föreläsningar	☐	☐	☐	☐	☐
17. Jag har fått tillräckligt stöd av ledningen på institutionen för att genomföra kursen	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer

	Instämmer				
	inte alls				helt
18. Kursen har gjort att jag har reflekterat över mitt sätt att undervisa på Campus	☐	☐	☐	☐	☐
19. Kursen har lett till att jag har prövat eller kommer att pröva nya metoder i undervisningen på Campus	☐	☐	☐	☐	☐
20. Studenterna har bidragit med material som jag kan använda i min undervisning på Campus	☐	☐	☐	☐	☐
21. Studenter har värdefulla kunskaper och erfarenheter som Högskolan kan ha nytta av	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer

Och så några avslutande frågor

Hade du velat göra något annorlunda i kursens upplägg och/eller i din undervisning utifrån de erfarenheter du har idag?

Vad skulle du vilja ge för råd till andra lärare som planerar distansutbildningar eller ska undervisa i distansutbildningar med ett liknande upplägg?

Skriv gärna på baksidan om du inte får plats!

Tack för din medverkan!

Rapporter från Centrum för lärande och undervisning

Före 2001-01-01 gavs rapporter ut under Pedagogiskt centrum

1. Lönn, A. (1999). *Pedagogisk handledning vid högskola. En studie av pedagogisk handledning vid sektionen för Väg- och Vattenbyggnad, Chalmers Tekniska Högskola*. Högskolan i Borås, Pedagogiskt centrum. Rapport nr 1, 1999.
2. Lönn, A. (2000). *Vad förväntas av/väntar handledare och studenter? En enkätstudie om handledare och studenters förväntningar på varandra inför examensarbetet, om deras förväntningar uppfylls, samt deras beskrivningar av handledningens förlopp*. Högskolan i Borås, Pedagogiskt centrum. Rapport nr 2, 2000.
3. Bengtsson, A., Arlebrink, J., & Desaix, M. (2002). *Försöksprojekt i matematik vid Ingenjörshögskolan i Borås*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 3, 2002.
4. Sigrén, P., & Borglund, L. (2003). *Utvärdering av en genomförd distanskurs vid Högskolan i Borås*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 4, 2003.
5. Holmeros Skoglund, K., & Högberg, I. (2003). *Studentsupport vid Högskolan i Borås – Behov, verksamhet och visioner*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 5, 2003.
6. Eklöf, A. (2005). *Diskussionsforum i en lärplattform – ett socialt och kunskapsmässigt stöd för distansstudenter*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 6, 2005.
7. Sigrén, P. (2006). *Design för det goda livet – en kurs- och projektutvärdering av en experimentellt utformad kursidé*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 7, 2006.